

החוג לעבודה סוציאלית

תוכנית מוסמך בעבודה סוציאלית לבעלי תואר

בתחום אחר

שנה"ל תש"ף

ראש החוג: ד"ר אילה כהן

ראש התוכנית: ד"ר הדס דורון

חברי הסגל האקדמי:

פרופ' חבר: פרופ' אילת שביט, פרופ' דורון לביא

מרצה בכיר: ד"ר אילה כהן, ד"ר הדס דורון, ד"ר ורד גולן-שנער, ד"ר ירון יגיל, ד"ר משה

פרחי, ד"ר עפרה ולטר, ד"ר קרולין גוטמן.

מרצה: ד"ר אביבה ויזמן-זריהן, ד"ר מאיה פלד-אברם, ד"ר עומר לנס,

מדריך ד"ר: מר עופר זילברברג

מורה מן החוג: גב' אביטל בילר, עו"ד ד"ר מיכל סגל, גב' מרים בן עוז, מר עינב לוי, ד"ר רובי

רוגל, פרופ' רחל לב-ויזל, פרופ' שירה הנטמן, גב' תמי סמיש-נמליך.

היחידה ללימודי שדה: גב' לילך סויסה-דגן

התוכנית מיועדת לבעלי תואר ראשון ממוסד אקדמי מוכר מתחומים אחרים המעוניינים לרכוש הכשרה פורמלית בעבודה סוציאלית.

התוכנית מורכבת מלימודי השלמה לתואר ראשון בעבודה סוציאלית, הכוללים ידע בסיסי והכרחי לעיסוק במקצוע כולל הכשרה מעשית בשדה ולימודים מלאים לתואר שני בעבודה סוציאלית.

התוכנית מקנה תואר שני בעבודה סוציאלית וכשירות המאפשרת רישום בפנקס העובדים הסוציאליים ועיסוק במקצוע.

מטרת הלימודים

מטרות תוכנית הלימודים לתואר השני בעבודה סוציאלית הן :

1. להכשיר עובדים סוציאליים לתפקידי ניהול, הדרכה ופרקטיקה מתקדמת בשירותי הרווחה.
2. רכישת שיטות עבודה ומיומנויות מתקדמות.
3. להתמודד עם אתגרים מקצועיים בהווה ובעתיד על ידי בחינה ביקורתית של הידע הקיים ודפוסי הפעולה המקובלים בתחום העבודה הסוציאלית.
4. אפשרות להעמקת הידע והעשייה בתחום נבחר של הפרקטיקה.

שנה א':

התכנית כוללת קורסי בסיס בעבודה סוציאלית אשר נועדו לחזק את הידע הבסיסי על מהות מקצוע עבודה סוציאלית . קורסי הבסיס הם :

מבוא לעבודה סוציאלית ומדינת רווחה, שיטות התערבות בעבודה סוציאלית, עבודה קבוצתית, מבוא לעבודה בקהילה, הכשרה מעשית.

שנה ב':

התוכנית מתמקדת :

1. בביסוס והעמקת הידע על מהותו של מקצוע עבודה סוציאלית.
- הקורסים : שיטות התערבות מתקדמות, שיטות התערבות בקהילה, קורס מלווה את תחום הפרקטיקה והכשרה מעשית.
2. שילוב מלא בתוכנית הלימודים לתואר מוסמך בעבודה סוציאלית – ראה פירוט תוכנית הלימודית למוסמך בעבודה סוציאלית.

שנה ג':

שילוב מלא בתוכנית הלימודים לתואר מוסמך בעבודה סוציאלית – ראה פירוט תוכנית הלימודים למוסמך בעבודה סוציאלית.

היקף הלימודים:

שנה א': יום לימודים אחד של לימודים עיוניים ויומיים הכשרה מעשית.
שנה ב': יומיים של לימודים עיוניים ויומיים הכשרה מעשית.
שנה ג': יום לימודים אחד של לימודים עיוניים ופרקטיקום.

וועדת התוכנית

ועדת קבלה שתפקידה ריאיון מועמדים ושותפות בהחלטות לגבי קבלת תלמידים לתכנית.

תנאי מעבר:

המעבר משנה א' ל- ב' מותנה בממוצע ציונים 80 ומעלה וציון עובר בהכשרה מעשית. כמו כן, סיום קורסי בסיס (מבואות).
מעבר משנה ב' לג' מותנה בציון ממוצע 80 בקורסי השלמה של התואר הראשון, וציון עובר בהכשרה מעשית.

שיטות התערבות

ד"ר אביבה ויזמן זריהן

ש. 0530122 – 4+4 ש"ס 8 נ"ז ש'

קורס זה מיועד לגשר בין חומרים עיוניים לבין ההתנסות המעשית בלימודי השדה. המטרה היא להציע לסטודנטים ידע, הבנה ומיומנויות בשיטות להתערבות הסוציאלית עם פונים. חומרים אלה מתמקדים בתחום העבודה הסוציאלית הגנרית, בגישה אקולוגית-מערכתית, תוך הדגשת הכוחות הטמונים ביחיד, בסביבתו וביחסי הגומלין ביניהם. היקף החומרים יכסה תהליך התערבות 'טיפוסי' מתחילתו ועד סופו, פחות או יותר במקביל לשלבי ההתנסות בשדה. על כן, מצופה מהסטודנטים להשקיע בלמידה עצמית על ידי קריאה סדירה ושיטתית של החומרים הביבליוגרפיים מחד וליישם ידע זה במקביל להוראה העיונית בלימודי השדה מאידך גיסא, ובכך לעבות ולהעמיק את הלמידה במהלך השנה.

מבוא למקצוע עבודה סוציאלית

ד"ר איילה כהן

א. 0530120 – 2 ש"ס 2 נ"ז ש'

הסטודנטים בקורס יכירו את ההיסטוריה של מקצוע העבודה הסוציאלית בכלל והתפתחותו בארץ בפרט, כמו כן ההגדרות והמטרות של המקצוע ואת ייחודיותו בקרב המקצועות הטיפוליים. הסטודנטים יפנימו את ערכי המקצוע והאתיקה המקצועית, כחלק מפיתוח אחריות מקצועית וילמדו לאבחן בעיה חברתית וצרכים אישיים. הקורס הינו תיאורטי וברובו מתבסס על הרצאה פרונטלית ושיח עם הסטודנטים.

מדינת הרווחה

ד"ר איילה כהן

ב. 0530119 – 2 ש"ס 2 נ"ז ש'

הסטודנטים בקורס יכירו את מהותה ושלבי התפתחותה של מדינת הרווחה בעולם ובישראל וכן יבינו את מנגנוני הביטחון הסוציאלי. הסטודנטים יפתחו מודעות חברתית וחשיבה ביקורתית ביחס למדיניות הרווחה העכשווית בישראל והשלכותיה על העוסקים במקצוע העבודה הסוציאלית ועל לקוחותיהם. הקורס הינו תיאורטי וברובו מתבסס על הרצאה פרונטלית ושיח עם הסטודנטים.

עבודה קבוצתית

ד"ר שרון אגוזי

ש. 0530123 – 2+2 ש"ס 4 נ"ז ש'

הקורס מיועד להקנות לסטודנטים את העקרונות הבסיסיים של העבודה הקבוצתית. בקורס יחשפו הסטודנטים למתודה הקבוצתית תוך התייחסות לידע ולכישורים להם זקוקים עובדים סוציאליים כדי לעבוד עם קבוצות. הלימוד יערך תוך התנסות אישית, ובחינת מקומי הן כמשתתף בקבוצה והן כמנחה. במהלך הקורס הסטודנטים:

- יחוו התנסות כמשתתף פעיל בקבוצה תוך העמקת הידע בתהליכים קבוצתיים והבנת השפעתם על הפרט ועל הקבוצה.
- יחשפו לעקרונות ולידע בסיסיים של עבודה קבוצתית
- יכירו את הרווחים הפוטנציאליים של החוויה הקבוצתית ויוכלו לזהות מתי התערבות קבוצתית היא ההתערבות המועדפת בעבודה
- יחשפו ליחידת ההנחיה והכוחות הפועלים בה
- יכירו את תפקידו של העובד הסוציאלי בהתערבות קבוצתית תוך התנסות ולימוד של אמצעים וטכניקות מגוונות להתערבויות בקבוצה
- יחשפו לקבוצות שונות הקיימות בעבודתם בשדה יכירו את תהליך בניית קבוצה בסוכנות

מבוא לעבודה בקהילה

גב' אביטל בילר-דגן

ב. 0530124 – 2 ש"ס 2 נ"ז ש'

מטרת הקורס היא היכרות עם המתודה הקהילתית בעבודה סוציאלית. הקורס יעסוק במושגים, שיטות וכלים בעבודה קהילתית-ארגונית, מתוך הכרת העבודה הקהילתית כחלק מתהליך ההתערבות בעבודה סוציאלית. הקורס מבוסס על למידה תיאורטית. מטרת הקורס היא לפתח אוריינטציה קהילתית של הסטודנטים כעובדים סוציאליים לעתיד.

עבודה מעשית פרטנית א'

גב' לילך סויסה דגן

ש. 0530125 – 16 ש"ס 6 נ"ז ש'

היכרות עם השדה והתנסות ראשונית בפרקטיקה ודרכי התערבות בעבודה סוציאלית. לימודי השדה מתבצעים במשך יומיים בשבוע, בימי א' ו-ה', בעיקר בלשכות רווחה ובמגוון שירותים בקהילה. מטרתם התמודדות ראשונה של הסטודנט עם מצבי אמת ועם לקוחות פעילים בתהליך מעמיק של היכרות עם היכולות האישיות שלו, הכרת הקהילה והתמודדות עם יישום שיטות ההתערבות, הנלמדות בקורסים הרלוונטיים בהתאם לצרכים בשדה. הסטודנטים מתנסים בהתערבות ישירה עם ארבעה עד חמישה פונים. ומקבלים הדרכה אישית שבועית ממדריך מקצועי בתוך השירות.

שנה ב'

חובה

שיטות התערבות מתקדמות

גב' מרים בן עוז

ש. 532001-3+3 ש"ס 6 נ"ז ס'

הקורס יתמקד בפיתוח "האני המקצועי" של הסטודנטים ו"בשמוש בעצמי" בהתערבויות השונות בעבודה סוציאלית. הסטודנטים יציגו סוגיות ודילמות העולות מהתנסותם בהכשרה מעשית והנובעות מיחסי הגומלין שלהם עם הפונים ועם המערכות הרלבנטיות בחייהם המקצועיים (מדריך, הקורס, שותפים למקצוע ועוד). בסמס' א' המסגרת התיאורטית תהיה הגישה הביו-פסיכו-סוציאלית. בסמס' ב' נעסוק גם בגישות פוסט מודרניות בהתערבויות בעבודה סוציאלית. גופי הידע שידונו בשיעורים יתייחסו לסוגיות ולדילמות שיעלו הסטודנטים ולמאמרים שיציגו הסטודנטים.

שיטות התערבות קהילתיות

גב' אביטל בילר דגן

א. 532002-2 ש"ס 2 נ"ז ש'

מטרת הקורס היא היכרות עם המתודה הקהילתית בעבודה סוציאלית. הקורס יעסוק במושגים, שיטות וכלים בעבודה קהילתית-ארגונית, מתוך הכרת העבודה הקהילתית כחלק מתהליך ההתערבות בעבודה סוציאלית. הקורס מבוסס על למידה תיאורטית. הקורס יילמד במסגרת סדנה אינטגרטיבית המשלבת בין התיאוריה, ההמשגה והכלים בעבודה קהילתית לבין ההתנסות של הסטודנטים בעבודתם המעשית. מטרת הקורס היא לפתח אוריינטציה קהילתית של הסטודנטים כעובדים סוציאליים לעתיד.

היבטים חוקיים ואתיים בעבודה סוציאלית

ד"ר עו"ד מיכל סגל

א. 5032005-2 ש"ס 2 נ"ז ש'

שדה הפעולה של העבודה הסוציאלית רצוף התמודדויות עם דילמות חוקיות ואתיות. לפיכך, בקורס נכיר מקרוב את המערכת החוקית המסדירה את חובותיו וסמכויותיו של העובד הסוציאלי ונחשוף את הסטודנטים לעולם המשפט במטרה להעמיק את היכרותם עם המסגרת המשפטית והאתית המשפיעה על עבודתם המקצועית. נלמד לזהות סוגיות אתיות ומשפטיות העולות במסגרת עבודתו של העובד הסוציאלי, ונציג מודלים להתמודדות עם דילמות אתיות ומשפטיות. הקורס יעסוק ב:

- הכרת מסגרת החוקים, התקנות וכללי האתיקה החלים על העובדים בעבודה סוציאלית
- העלאת דילמות ומודלים להתמודדות עם סוגיות אתיות-חוקיות
- פיתוח כלים מקצועיים לזיהוי דילמות אתיות ומשפטיות

עבודה מעשית פרטנית שנה ב'

גב' לילך סויסה דגן

ש. 532003 - 14 ש"ס 6 נ"ז עבודת שדה

היכרות עם השדה והתנסות ראשונית בפרקטיקה ודרכי התערבות בעבודה סוציאלית. לימודי השדה מתבצעים במשך יומיים בשבוע, בימי א' ו-ה', בעיקר בלשכות רווחה ובמגוון שירותים בקהילה. מטרתם התמודדות ראשונה של הסטודנט עם מצבי אמת ועם לקוחות פעילים בתהליך מעמיק של היכרות עם היכולות האישיות שלו, הכרת הקהילה והתמודדות עם יישום שיטות ההתערבות הנלמדות בקורסים הרלוונטיים בהתאם לצרכים בשדה. הסטודנטים מתנסים בטיפול ישיר בארבעה עד חמישה פונים. הם מקבלים הדרכה אישית שבועית ממדריך מקצועי.

שימו לב: הנסיעות לעבודה המעשית הן על חשבון הסטודנט, בהשתתפות המכללה. הודעה על גובה ההשתתפות תימסר לסטודנטים בראשית השנה.

קורסים המלווים את תחום העבודה המעשית יקבע בהתאם לעבודה המעשית

עבודה סוציאלית בתחום תקון והתמכרויות

גב' עירית לזרוף

ש. 5031113 – 2+2 ש"ס 4 נ"ז ש'

הכרות מושגי יסוד בתחום תקון. דיון במאפיינים ייחודיים של אוכלוסיית התקון. הכרות עם גישות טיפוליות באוכלוסיית מכורים, אסירים, מטופלים בשירותי מבחן לנוער ומבוגרים. כמו כן התייחסות לנשים במעגל הזנות וההתמכרויות.

עבודה סוציאלית עם נפגעי נפש ועקרונות הטיפול הנפשי הפרטני

ד"ר אמנון מיכאל

ש. 5031114 – 2+2 ש"ס 4 נ"ז ש'

הקורס יעסוק בהיכרות עם שירותי העבודה הסוציאלית בתחום בריאות הנפש, תוך חשיפה לגישות ולשיטות טיפול ושיקום בעבודה עם חולי הנפש ובני משפחתם. כאמצעי להרחיב ולשפר את מיומנויות העובד הסוציאלי בתחום, יילמדו עקרונות העבודה הטיפולית האינדיווידואלית. בקורס ישולבו התנסויות מהשדה עם חומר תיאורטי.

עבודה סוציאלית עם ילדים

ש. 5032116 – 2+2 ש"ס 4 נ"ז ש'

מר אמיתי מגד

טיפול בילדים שונה מהותית מטיפול במבוגרים. איננו יכולים להסתמך על שפה, מילים ומודעות. עלינו להשתמש בכלים אחרים. בקורס זה נלמד לאבחן ולטפל בילדים דרך מגוון של כלים הכוללים שימוש במטפורות, דמיון וסמלים. נלמד להשתמש בסיפורים, בארגז חול ובמשחקים כדי להיכנס לעולמו הפנימי של הילד ולסייע לו בהתמודדות עם קשייו.

התערבויות עם נוער

ש. 5032237 – 2+2 ש"ס 4 נ"ז ש'

ד"ר גליה אנקורי

הקורס ייפתח באתגרי ההתפתחות הנורמלית בגיל ההתבגרות מבחינה נפשית, חברתית, שכלית ורוחנית. בהמשך נדון בגישות הטיפוליות עם נוער החווה מצוקות נפשיות ומשפחתיות שונות.

עבודה סוציאלית בתחום זקנה

ש. 5031115 – 2+2 ש"ס 4 נ"ז ש'

ט.נ.

הקורס יתמקד בהתמודדות העובד הסוציאלי עם הטיפול באדם הזקן ובמשפחתו במסגרות בריאות ובקהילה. מטרתו להקנות ידע בתחום התיאוריה של הפרקטיקה בכל הקשור לאספקטים הבריאותיים והחברתיים של צרכיו ויכולותיו של הזקן וסביבתו, להקנות כלים המאפשרים הערכת המערכת של הזקן ומשפחתו וכן לפתח מיומנויות התערבות מקצועיות. הקורס יועבר במתכונת מיוחדת בה משתתפים גם זקנים מהקהילה וכן אנשי מקצוע המטפלים בזקנים. הלמידה תתקיים בשיתוף הזקנים בנוכחות קבועה בשיעורים, בקריאה, בהצגת הרפרטים וכתובת עבודות.

עבודה סוציאלית בתחום בריאות

ש. 5033320 – 2+2 ש"ס 4 נ"ז ש'

ד"ר ירון יגיל

הקורס יחשוף את הסטודנטים להיבטים מרכזיים בעבודה עם לקוחות ובני משפחותיהם בתקופות של חולי. הקורס יתמקד בדרך בה מיושמים בפועל עקרונות אוניברסליים של עבודה סוציאלית מערכתית ואקלקטית בעבודה עם חולים ובני משפחותיהם. הציפייה היא שהמיומנויות בקורס יקנו לסטודנטים דרך חשיבה שיכולה באותה המידה להיות מיושמת במגוון תחומים גם מעבר לתחום הבריאות והחולי.

עבודה סוציאלית בתחום מוגבלות שכלית והתפתחותית

גב' עדי שטיין

ש. 5033321 – 2+2 ש"ס 4 נ"ז ש'

הקורס יעסוק בהיכרות עם שירותים ומערכי תמיכות לאנשים עם המוגבלות השכלית, תוך חשיפה למודלים, גישות ושיטות התערבות ושיקום בעבודה עימם ועם בני משפחתם. כאמצעי להרחבה ולשיפור מיומנויות העובד הסוציאלי בתחום יילמדו עקרונות הייצוג העצמי ועקרונות לבניית תכניות אישיות המבוססות על מודל "אוריינטציה עתיד". במהלך הקורס תשולבנה התייחסויות לסוגיות ולדילמות של סטודנטים מהתנסותם בשדה עם חומר תיאורטי.

שנה ג'

תיאוריה של הפרקטיקה (סמינריון)

גב' מרים בן-עוז

ש. 532007 – 2+2 ש"ס 6 נ"ז סמינריון

סמינריון זה יעסוק בהבנת יחסי הגומלין בין התיאוריה לפרקטיקה בעבודה סוציאלית. הקורס יחל בהבנת הקשר בין חכמת המעשה המתפתחת מתוך הפרקטיקה לבין בחירה בין המגוון הרחב של תיאוריות של הפרקטיקה המנחות את עבודתם של עובדים סוציאליים. המוקד של הקורס יהיה בניתוח אירועים מכווננים מתוך הפרקטיקה, באמצעות תהליכים של התבוננות רפלקטיבית, רפלקסיבית וביקורתית, כדי לפתח תיאוריה אישית להתמודדות עם אירועים דומים.

קורסי בחירה:

מחוסר לחוסן: המקרה של אנשים עם מוגבלות

ד"ר קרולין גוטמן

ב. 510285 - 2 ש"ס 2 נ"ז ש'

ייתן בהמשך

מיומנויות הדרכה למתקדמים

גב' מרים בן עוז

א/ב 510259 – 2 ש"ס 2 נ"ז ש'

קורס העוסק בסוגיות מתקדמות בהדרכה המיועד למדריכים ומודרכים כאחד, העוסקים בתפקידי טיפול וניהול בכל הדרגים. בקורס נשים דגש על קידום הלמידה האישית והמקצועית ונתמקד בתהליכים קוגניטיביים, בינאישיים וחברתיים המתייחסים לטכניקות וסגנונות הדרכה.

התערבות קצרה ממוקדת פתרון בעיות SFBT

ב. 510255 – ש"ס 2 נ"ז ש'

ד"ר ירון יגיל

במסגרת הקורס נלמד ונתרגל לעומקה גישת התערבות ממוקדת פתרונות (Solution Focused – SF). הגישה מרחיבה את הבסיס התיאורטי האקלקטי עליו נשענת העבודה הסוציאלית, ומבוססת על גישת הכוחות. היא נשענת על עקרונות הומניסטיים (אהבת הפונה ואמונה ביכולתו וברצונו לחולל שינויים חיוביים בחייו) ועל עבודה משותפת של העובד הסוציאלי ביחד עם הפונה (co-construction). מעבר לטכניקות, הגישה משקפת דרך חשיבה ומדיניות המתבססת על כוחות, הצלחות וחוזקות. זהו ייחודה וזו עשויה להיות תרומתה המשמעותית לעבודה הסוציאלית בישראל.

המשפחה הרב דורית: סוגיות ומחקר

ב. 510267 – ש"ס 2 נ"ז ש'

פרופ' שירה הנטמן

הקורס יתמקד במערך היחסים הבין דוריים במשפחה המבוגרת. הנושאים העיקריים שיידונו בקורס: התפתחות הפרט והמשפחה לאורך מרחב החיים, תפיסת הדורות והתיאוריות המרכזיות המתארות יחסים בין דוריים; הטיפול בהורים חולים והשלכותיו על היחסים בתוך המשפחה, יחסי ילד מבוגר – הורים מזדקנים, יחסי אחים, יחסי סבות ונכדים, משפחות חלופיות. הקורס יועבר באמצעות הרצאות ודיונים.

משפחות בקצה הרצף בגיל הרך

ב. 510269 – ש"ס 2 נ"ז ש'

גב' תמי סמיש-נמליך

עובדים סוציאליים נפגשים לא פעם בדילמות הנוגעות לתפקודים ההוריים של הלקוחות שלהם, באופן ישיר מתוקף תפקידם והארגון אליו הם שייכים או לא. בקורס נבחן סוגיות הנוגעות למשפחות בקצה רצף הסיכון: הגדרות שונות לסיכון, התעללות והזנחה ומה משפיע על תפיסות הפגיעה בילדים. בהמשך נתמקד בילדים בגיל הרך - נברר מה ייחודי לגיל זה ומהן מסגרות התערבות הקיימות לגיל הרך. בחלקו האחרון של הקורס נעסוק בסוגיית הסוגיות – מה מקומם של הורי הילדים בהתערבויות עם ולמען ילדים בגיל הרך. הסוגיות יידונו מתוך ראיית תפקידו של העובד הסוציאלי בממשקים שונים עימן, קבלת החלטות ושיקולים בהתערבות בתחום העזרה וההגנה על ילדים.

סדנא בכלכלת רווחה

ב. 510289 – ש"ס 2 נ"ז ש'

פרופ' דורון לביא

יינתן בהמשך

אשכול טראומה וחוסן

מבוא להתערבויות במצבי דחק אקוטיים

ד"ר משה פרחי

ש. 510284 – 4 ש"ס 4 נ"ז ש'

בקורס יילמדו התהליכים הפסיכולוגיים והנוירולוגיים המובילים להערכת אירוע כטראומה. בהמשך יילמדו תסמיני הטראומה השונים כאשר לאחריהם יילמדו עקרונות העזרה הראשונה הנפשית (Psychological First Aid – PFA) המבוססים על מודל ה SIX C's , מודל מעש"ה ומודל יהלוי"ם המופעלים בעת אירועי דחק/אסון, או במצבי חירום שבהם יש צורך בהגשת סיוע רגשי ראשוני לנפגעים. בנוסף יעסוק הקורס בקבלת החלטות במצבי דחק ועקרונות הסיוע למסייעים תוך הדגשת ההיבטים הנוירופסיכולוגיים של תפקוד המסייע בחירום. במהלך סימסטר ב' יילמדו פרוטוקולים מתקדמים של התערבויות קהילתיות במצבים משתנים תוך שימוש במטריצת מאמץ והצלחה כמוטיב להגברת ההנעה (מוטיבציה) לפעילות יעילה של חברי הקהילה.

מושגי יסוד בטיפול פסיכודרמטי עם נפגעי טראומה

ד"ר מאיה פלד-אברם

ב. 510287 – 2 ש"ס 2 נ"ז ש'

ייתן בהמשך

טראומטיזציה משנית

ד"ר מאיה פלד-אברם

ב. 510123 - 2 ש"ס 2 נ"ז ש'

הקורס יאפשר לסטודנט/ית היכרות עם השלכותיה של עבודה טיפולית עם נפגעי טראומה. הקורס יעסוק בהיבטים תיאורטיים ומעשיים של תופעת הטראומטיזציה המשנית, יבחן גורמי פגיעות וחוסן ויקנה לסטודנט כלים באמצעותם יוכל לזהות סימנים מוקדמים לתופעה. תינתן התייחסות למשמעויות של תופעת הטראומטיזציה המשנית במסגרת יחסי ההדרכה והסביבה הארגונית בה פועלת/ה העובד/ת הסוציאלי/ת.

שיקום פסיכוסוציאלי של אוכלוסיות פגועות

ד"ר רובי רוגל

א. 510234 – 2 ש"ס 2 נ"ז ש'

הקורס נועד להכרה והבנת ההתנהלות בזירות אפר"ן (אירוע פגע רב נפגעים) בינלאומיות - בין אם הם מצבי טבע ובין אם תוצאות מעשי אדם, תוך הבהרת תפקידה ומקומה של העבודה הסוציאלית בתחומי הקהילה, הטיפול באוכלוסיות במצבי דחק וטראומה, הטיפול באוכלוסיות בסיכון גבוהה (ילדים, בני נוער, קשישים, נכים) ושילוב העבודה הסוציאלית במסגרות אינטר-דיספלינריות, בין ארגוניות ורב מערכתיות.

Essential in Humanitarian Response Management

ארגוני הסיוע הישראליים השכילו לצבור ניסיון וידע במרכיבי הליבה של הסיוע ההומניטארי בעשר השנים האחרונות. רובה של התנסות זו נסמך על ידע ויכולות שהצטברו בעיקר ע"י מתנדבים שיצאו למשלחות הסיוע. כיום, כאשר קיים צורך לעגן, למסד ולמקצע את תחום הסיוע ההומניטארי הישראלי, הרי שיש לפעול להקניית כלים מקצועיים עבור גורמי ניהול בארגונים. תכני הלימוד יעסקו הן בתכנים הומניטאריים רוחביים והן בכלים ניהוליים אשר יעצימו את יכולות המנהל- ובכך ישפרו את אפקט הסיוע. כלל התכנים, יועברו תוך ניתוח מקרי בוחן, פיתוח שפת מנהלים ודיון בנושאי ליבה.

פרקטיקום טראומה וחוסן

ש. 510333 – 2+2 ש"ס 4 נ"ז סמינריון

ד"ר מאיה פלד אברם- גב' מיכל קליין-גב רינת גונדה

הפרקטיקום הינו פרויקט יישומי המתבצע בדרך כלל במקום העבודה של הסטודנט. על רקע הידע אותו רוכשים הסטודנטים בשנה הראשונה ללימודיהם לאתר צרכים הנובעים מפערי ידע או פרקטיקה. על הסטודנטים לתכנן התערבות לשם מתן מענה לצרכים, להפעילה ולהעריכה. הפרקטיקום ילווה בהדרכה ונועד לקדם את המודעות לנושא הנלמד כמו גם לאפשר לסטודנטים לבצע מגוון רחב של התערבויות החל מהתערבויות המיועדות להכשרת מתעריבים ראשוניים במקומות עבודתם ועד להתערבויות ישירות בתחומי הדחק והחירום. הסטודנטים יבססו את שלבי החשיבה, העשייה וההערכה על הידע שנלמד במסלול ויידרשו להרחיבו בהתאם לתחומים בהם ייבחרו לפעול. בסיום הפרקטיקום תוגש עבודה שתסכם את ההתערבות על כל שלביה.

סמינר-עבודת גמר אשכול טראומה וחוסן

ש. 510134 2+2 ש"ס 6 נ"ז

ד"ר משה פרחי

מטרת קורס זה היא ליווי מחקרי של עבודת הפרקטיקום. כל הפעלה של פרויקט או תוכנית התערבות קהילתית מחייבת תכנון מוקדם של הערכת (Evaluation) הפרויקט. לצורך ביצוע ההערכה יש מראש לתכנן וליישם את כלי ההערכה האמורים לתת אינדיקציה על הצלחת ההתערבות. בקורס יילמדו עקרונות ביצוע הערכת התוכניות, וביצועם בפועל תוך עידוד הסטודנטים לכתיבה ולפרסום מאמר אודות ההתערבות.

אשכול משפחה

ד"ר הדס דורון

תאוריות של טיפול בזוג ובמשפחה

ש. 510131 – 2+2 ש"ס 4 נ"ז ש'

מטרת הקורס להכיר את התיאוריה, המחקר והמודלים הטיפוליים המקובלים בטיפול זוגי ומשפחתי. הקורס ישלב מרכיבים תיאורטיים וקליניים, תוך דיון ברציונל לשימוש בגישות או בטכניקות מסוימות. תיערך השוואה בין תיאוריות ומשתני תפיסת זוגיות של משפחות נורמאליות ודיס-פונקציונאליות. יידונו שלבי ההתפתחות השונים של הזוגיות והמשפחה, בחברה בת ימינו בכלל ובהיבט רב-תרבותי בארץ בפרט. תינתן התייחסות תיאורטית וטיפולית לסוגיות המאפיינות את אוכלוסיית המטופלים של הסטודנטים.

ד"ר עומר לנס

תאוריות בטיפול זוגי ומשפחתי

ש. 510224 – 2 ש"ס 2 נ"ז ש'

הקורס יעסוק בהכרות עם עקרי החשיבה המערכתית והבנת השילוב שלה עם גישות פסיכו דינמיות מערכתיות. נלמד על מושגים מרכזיים בחשיבה הדינמית וכיצד הם באים לידי ביטוי בדינמיקה זוגית ומשפחתית.

ד"ר עומר לנס

תאוריות בזוגיות

א. 0510119 – 2 ש"ס 2 נ"ז ש'

הקורס יעסוק בהכרות בסיסית עם מושגי המפתח בטיפול הזוגי. יערך דיון תהליכי הבחירה הזוגית הלא מודעת דרך מנגנון החזרה הכפייתית נלמד על תהליכי הוויסות הזוגי ועל יצירת הברית החשאית הלא מודעת ביחסים הזוגיים דרך התיאוריה הדינמית של יורג ווילי.

גב' תמי סמיש נמליך

מעגל חיי משפחה

א. 510278 – 2 ש"ס 2 נ"ז ש'

הקורס נועד לתת הזדמנות לסטודנטים לבחון נושאים הקשורים למיניות אנושית וטיפול מיני בפרספקטיבה מערכתית. הקורס מדגיש ידע ומודעות לגבי היבטים ביולוגיים, חברתיים ופסיכולוגיים/רגשיים. נושאי הקורס כוללים אנטומיה מינית, התפתחות, תגובה מינית אנושית, דיספונקציה מינית, העברה של מחלות מיניות ויחסי מין ורגש. סוגיות הקשורות לכישורים טיפוליים ידונו ברפרוף ודרכם יוצגו דוגמאות מתוך הפרקטיקה של יישום תהליכי טיפול מיני.

פרקטיקום מיומנויות בטיפול במשפחה

ט.נ.

ד"ר עומר לנס

ש. 510222 – 2+2 ש"ס 4 נ"ז סמינריון

הפרקטיקום הוא התנסות מובנית בשיטת העבודה הסוציאלית המתקדמת שמטרתה הכשרה להקניית ידע מעשי בתפקוד המשפחה, תהליכים תוך-משפחתיים ובין-דוריים, יחסים בין חברי המשפחה, קונפליקטים, הבנת המערכת הטיפולית המשפחתית ותרומת המטפל להיווצרות המציאות הטיפולית. הסטודנטים יתבקשו לבצע טיפול משפחתי מודרך ולכתוב עבודת גמר.

סמינר-עבודת גמר אשכול משפחה

ד"ר הדס דורון

ש. 510323 – 2+2 ש"ס 6 נ"ז

מטרתה העיקרית של עבודת הסמינריון הינה ליצור ידע חדש באמצעות חקר תופעה בתחום הזוגיות והמשפחה ו/או הטיפול במשפחה, וכתיבת מסמך כדוגמת מאמר אקדמי. מטרת הסמינריון הנן:

* לבצע הצעת מחקר/מאמר עצמאי של הסטודנטים בתחומי הזוגיות והמשפחה, תוך הבנת חשיבות הקשר בין המחקר והטיפול בתחומים אלו.

* להבין כיצד נערכים מחקרים בתחום זה ומהם קני המידה להערכת טיב המחקר.

* לפתח מיומנויות של קריאה ביקורתית על מנת להבין ולהעריך מאמרים מדעיים המבוססים על מחקר.

* לזהות ולבצע את השלבים השונים של בניית מערך מחקר בתחום חקר המשפחה. במסגרת הקורס יבחרו הסטודנטים את נושאי המחקר ויתנסו בהליכי מחקר אופייניים לזוג ומשפחה.

אשכול קבוצות

התנסות בהנחיית עמיתים וחקר תהליכים בקבוצה

ד"ר ורד גולן-שנער

ש. 510103 – 2+2 ש"ס 4 נ"ז

הקורס יעסוק בחקר תהליכים דינמיים והתפתחותיים המתרחשים במרחב הקבוצתי בהתבסס על מודלים תיאורטיים מרכזיים מעולם הטיפול הקבוצתי. במהלך הקורס תודגש הבנת הידע סביב תהליכים מודעים ולא מודעים המתרחשים בתוך קבוצות לשם קריאת המפה הקבוצתית ויישום ההבנות בעבודה הקבוצתית עצמה. הלמידה תערב התנסות חווייתית באמצעותה ייחשפו הסטודנטים לתהליכים בין-אישיים וקבוצתיים המייחדים את העבודה הסוציאלית הקבוצתית.

מיומנויות התערבות בהנחיית קבוצות

ב. 510263 – 2 ש"ס 2 נ"ז ש'

הקורס יעסוק בהקניית מיומנויות הנחייה ועיגוןן בתיאוריה של עבודה קבוצתית. הלמידה תערב התנסות בהנחיית עמיתים באמצעותה ייחשפו הסטודנטים למושגים מרכזיים בעולם העבודה הקבוצתית כדוגמת: ה-Setting, קו-הנחיה וחלוקת תפקידים, השימוש בכאן ועכשיו, הלא מודע הקבוצתי ופירושו, הכלה, הקשבה ואמפתיה, הזמנה לשיתוף (Sharing), שיקוף ופירוש.

ד"ר ורד גולן-שנער

יסודות הגישה הדינמית בקבוצה

א. 510281 – 2 ש"ס 2 נ"ז ש'

יינתן בהמשך.

ד"ר ורד גולן-שנער

שילוב כלים פסיכודרמטיים בעבודה קבוצתית

ב. 510262 2 ש"ס 2 נ"ז ש'

בקורס נלמד את מושג הפסיכודרמה כגישה טיפולית על פי יעקב לוי מורנו יוצר הפסיכודרמה. כמו כן נלמד ונפעל את הטכניקות הייחודיות והאפשרות לשלב אותן בהנחיית קבוצה. נכיר מושגים כמו סוציודרמה וסוציומטריה. הקורס יועבר כסדנה בעזרת התנסות חווייתית.

מר עופר זילברברג

דימוי גוף בקבוצה

ב. 510275 – 2 ש"ס 2 נ"ז ש'

במסגרת הקורס נתבונן בגוף במרחב האישי והקבוצתי. נפתח יכולות להתבוננות ביכולות שלנו, לעשות התפתחות בעוצמת תודעה מודעת. במסגרת הקורס יעשה שימוש והכוונה, לקשיבות לגוף ופיתוח תודעה ליכולת הגוף לברוא ידע. נאפשר צמיחה התחדשות ונלמד לברוא את החדש מתוך העצמי.

ניצור חיבור ושימוש בגוף במרחב האישי והקבוצתי כמקדם ידע וככלי לשיפור רווחה אישית במרחבים השונים, במטרה לחתור לטיפוס תמידי לעבר הממד הגבוה הבא. הסטודנטים ילמדו לפתח יכולת להתבונן בתהליך ההתפתחותי של הקבוצה והיחיד בקבוצה. התבוננות בהתנסות אינטראקטיבית בשילוב האומנויות. נלמד לזהות צרכים אילו גם דרך הכרת פרוטוקול. SDM. התמקדות, אמנות יחידנית וקבוצתית תוך מיקוד בגוף במרחב זה

ד"ר עפרה ולטר

פרקטיקום עבודה קבוצתית

ש. 510328 2+2 ש"ס 4 נ"ז סמינריון

פרופ' רחל לב-ויזל

מר עופר זילברברג

הפרקטיקום נועד ללוות את תהליך ההכשרה בשדה. כל סטודנט יידרש להקים קבוצה ולהנחותה - לבד או בקו. הקורס ילווה את הנחיית הקבוצה, וישלב הדרכה קבוצתית, פרטנית ולמידת עמיתים. ההדרכה תיעשה תוך שילוב התיאוריה עם הפרקטיקה.

סמינר-עבודת גמר אשכול עבודה קבוצתית

ש. 510327 2+2 ש"ס 6 נ"ז

ד"ר ורד גולן-שנער

מטרת הסמינר להעמיק את הידע המחקרי של הסטודנטים בהקשרה הייחודי של העבודה הקבוצתית. במהלך הקורס יחשפו הסטודנטים לסוגי ותחומי המחקר העכשוויים המעסיקים חוקרים בהקשרה של המתודה הקבוצתית, ילמדו לגבש את שאלת המחקר ולהציג מערך מחקר מותאם לבדיקתה. הקורס ילווה את הסטודנטים בתהליך המחקר מגיבוש שאלות המחקר, דרך סקירת הספרות הרלבנטית, איסוף הנתונים וניתוחם ועד לכתובת דו"ח מחקר.